

Til den norske delegasjonen ved FNs komité for verdens matsikkerhet (CFS),
i forbindelse med komiteens 53. sesjon i Roma 20.–24. oktober 2025

Oslo, 3. oktober 2025

ForUMs politiske innspill til CFS53

ForUM er et religiøst og partipolitisk uavhengig nettverk av over 60 norske organisasjoner som arbeider for en demokratisk og fredelig verden, basert på rettferdig fordeling, solidaritet, menneskerettigheter og økologisk bæreevne. Vår innsats innen matsikkerhet, rettferdig fordeling og bærekraftig ressursforvaltning bygger på kunnskapsbasert politikkutvikling og beste praksis. Målet er å støtte norske myndigheter og andre aktører i å fremme en rettferdig og inkluderende bærekraftig utvikling, med særlig vekt på rettighetene, deltakelsen og velferden til småskalaprodusenter, arbeidere, kvinner, ungdom, urfolk og lokalsamfunn – både nasjonalt og internasjonalt.

Bakgrunn

Den globale matsikkerhetskrisen forverres. Ifølge den nye [The State of Food Security and Nutrition in the World 2025 rapporten](#), mangler 2,6 milliarder mennesker tilgang til et sunt kosthold, og 673 millioner lever i kronisk sult til tross for at verden produserer mer mat enn noen gang. Afrika sør for Sahara er hardest rammet, med 307 millioner sultende (20,2 % av befolkningen). I Vest-Asia har sulten økt til 12,7 % av befolkningen, drevet av kriser, høy inflasjon og vedvarende konflikter. I Gaza er hungersnød nå bekreftet. Ifølge FAO oppdateringer i [august 2025](#), lever nesten hele befolkningen i akutt matusikkerhet, hvorav 641 000 mennesker (32 %) er i katastrofe (fase 5). FN advarer om at Gaza er på vei inn i en [massiv hungersnød](#).

Disse tallene viser at sult ikke skyldes mangel på mat, men politiske prioriteringer og systemsvikt, fra global selskapsmakt i matsystemene til svake investeringer i småskalamatprodusenter og sosial beskyttelse. [HLPE-FSN rapporten \(2025\)](#) fremhever at matsystemene er svært sårbare for klima, krig og økonomiske kriser. For å sikre retten til mat må matsystemene styrkes gjennom økt mangfold, rettighetsbasert styring og inkluderende politikk som setter småskala produsenter, kvinner og urfolk i sentrum. Rapporten understreker også behovet for å flytte innsatsen fra fragmenterte og reaktive krisetiltak til forutsigbar finansiering, langsiktige investeringer og bedre ansvarliggjøring. Her er verktøy som [Nutrition Accountability Framework](#) viktige for å sikre oppfølging, sporing og transparens av forpliktelser. CFS-plattformen, med sine inkluderende og evidensbaserte [policyprodukter](#), gir det nødvendige rammeverket for nettopp slike bærekraftige, koordinert tiltak på nasjonalt og globalt nivå.

[FNs spesialrapportør for retten til mat \(2025\)](#) dokumenterer at et fåtall selskaper kontrollerer store deler av globale matsystemer. Denne maktkonsentrasjonen driver opp priser, svekker bønders og arbeideres rettigheter, og undergraver demokratiske prosesser. [Rapporten](#) anbefaler at stater styrker regulering gjennom konkurranse-, skatte- og selskapslovgivning, og sikrer rettslig ansvar for menneskerettsbrudd. Dette bekrefter [ForUMs tidligere innspill](#) om å utfordre strukturelle maktubalanser i matsystemene, og fremme matsuverenitet, agroøkologiske løsninger og rettighetsbaserte rammeverk. ForUM understreker at retten til mat må ligge til grunn for alle beslutninger i CFS, og at Norge må bidra til å styrke CFS som FNs viktigste arena for matsikkerhet og ernæring. Sivilsamfunnets deltakelse gjennom CSIPM må sikres som en likeverdig stemme, i tråd med CFS' reform etter 2009, som [etablerte sivilsamfunnet som en motvekt til produktivistiske og markedsdrevne perspektiver](#). Norge bør derfor tydelig støtte sivilsamfunnets rolle på linje med de store aktørene i CFS og FAO.

I tillegg til de nye rapportene viser [ForUMs analyse](#) at bistandskutt, økende ulikhet og markedsliberalisering undergraver både nødhjelp og den langsiktige oppbyggingen av

matsikkerhet. Dette forsterker behovet for samordning av investeringer, ansvarliggjøring av givere og bedre sporing av finansieringsstrømmer for matsikkerhet og ernæring, i tråd med forslagene om et [globalt dashboard eller digital oversiktsplattform](#) for FSN-finansiering.

På bakgrunn av denne analysen ønsker ForUM å gi sine innspill til seks prioriterte agendapunkter under CFS53, som presentert nedenfor. Den 53. sesjonen av CFS, med det overordnede temaet «[Making a Difference in Food Security and Nutrition](#)», vil behandle den nye SOFI-rapporten (2025), HLPEs analyse av motstandsdyktige matsystemer, politiske anbefalinger for styrking av urbane og peri-urbane matsystemer, ansvarlige investeringer og finansiering for matsikkerhet og ernæring, motstandsdyktige matsystemer for matsikkerhet og ernæring, styrke effekten av CFS' policydokumenter, samt CFS' strategiske retning frem mot 2030 eller MYPoW. ForUM vil gi konkrete anbefalinger til den norske delegasjonen på disse områdene.

1. Sak II: Den nye SOFI-rapporten (2025)

ForUM anbefaler at Norge i sitt «Delegates' statement» under denne agendaen tydelig løfter frem følgende prioriterte politiske anbefalinger (Ref. CFS 2025/53/Inf.15-18):

- Løft retten til mat som overordnet ramme for all koordinering i CFS, inkludert mulig utvikling av nasjonale handlingsplaner for retten til mat. Understrek betydningen av CFS som den legitime FN-plattformen for globale matsikkerhetsspørsmål, og støtt sivilsamfunnets rolle gjennom CSIPM som en likeverdig part. Knytt dette eksplisitt til kjønnsrettferdighet og CFS frivillige retningslinjer for likestilling og kvinners rettigheter, som understreker at matsikkerhet forutsetter strukturelle endringer i maktforhold mellom kjønn og generasjoner
- Adresser matpris-inflasjon som en systemkrise ved å styrke sosial beskyttelse og progressive skattesystemer, regulere selskapsmakt gjennom konkurranserett og ansvarliggjøring, og samtidig samordne tiltak for prisstabilitet gjennom åpenhet i markeder, styrkede lagre og redusert spekulasjon, i tråd med funnene fra SOFI 2025. Tiltak mot prisvolatilitet bør også kobles til internasjonale forpliktelser om menneskerettigheter og klimatilpasning, og ikke reduseres til rent markedsregulering.
- Støtt langsiktige investeringer i bærekraftige matsystemer, særlig agroøkologiske og regenerative modeller som reduserer sårbarhet for prissjokk og klimakrise, kombinert med rettighetsbaserte offentlige innkjøp, skolemat og målrettede støtteordninger som gjør sunne dietter mer tilgjengelige, basert på bedre pris- og sårbarhetsdata.
- Fremhev behovet for helhetlig koordinering mellom finans-, gjelds-, handels- og jordbrukspolitikk, og advar mot kortsiktige tiltak som kan skape markedsskjevheter eller undergrave investeringer i lokal matproduksjon.
- Krev at alle koordineringstiltak er kjønns- og aldersresponsive, og prioriter småskalaprodusenter, kvinner og urfolk gjennom rettigheter til land, vann og ressurser, tilgang til finans og produsenteide modeller. Støtt globalt samarbeid om matsikkerhet gjennom CFS' policyprodukter.

2. Sak III: Høynivåforum om styrking av ansvarlige investeringer og finansiering for matsikkerhet og ernæring

ForUM mener at investeringer og finansiering for matsikkerhet og ernæring må styres av retten til mat og prinsippene for ansvarlige investeringer. I en tid med økende ulikhet, klima- og gjeldskrise er det avgjørende å sikre at ressurser kanaliseres dit de gir størst effekt for småskalaprodusenter, kvinner, ungdom og urfolk. Norge bør bruke CFS53 til å fremme mer rettferdige, bærekraftige og ansvarlige finansieringsløsninger som styrker matsystemenes

motstandsdyktighet og reduserer avhengigheten av kortsiktige nødløsninger (Ref.: CFS 2025/53/4; CFS 2025/53/Inf.19-20)

- Dagens finansiering for matsikkerhet og ernæring er fragmentert og lite gjennomsluktig, ettersom felles definisjoner, kategorier og indikatorer mangler. Norge bør støtte utviklingen av en sentralt digital oversiktsplattform for måling og åpen sporing av FSN-finansiering med standardiserte indikatorer, og selv gå foran ved å rapportere etter denne modellen, i tråd med HLPEs anbefalinger.
- Norge bør støtte bedre bruk av eksisterende midler ved å om dirigere landbruksstøtte og skatteutgifter mot sunne kosthold og bærekraft, innføre systematisk screening av investeringer etter de [10 prinsippene for ansvarlige investeringer](#), og støtte koordinering av remitter mot FSN-mål gjennom lavere transaksjonskostnader og kobling til lokal investering.
- Norge bør arbeide for at en større andel av klima- og miljøfinansieringen kanaliseres til matsystemer og ernæring. Norge bør støtte bruk av «blended finance» som [FASA fondet](#) og gjeldsbytter kun der transparens, addisjonalitet og reell risikodeling dokumenteres. Samtidig bør Norge fremme ordninger som sikrer småskalaprodusenter og små og mellomstore bedrifter reell tilgang til kapital, særlig gjennom kooperative modeller, produsenteide løsninger og inkluderende digitale plattformer.
- Norge bør fremme behovet for å skjerme sosiale sikkerhetsnett og ernæringstjenester i en tid med bistands- og finansieringskutt, og løfte frem forebygging og tidlig beredskap som investeringer med høy avkastning som reduserer behovet for kostbare nødløsninger i etterkant..
- Norge bør fremme CFS som katalysator for samordning og konvergens mellom finansieringsdialoger, herunder FFD4, UNFSS+4 og Global Alliance Against Hunger and Poverty, slik at rett-til-mat-perspektivet legges til grunn for prioriteringene.

3. Sak IV: Politiske anbefalinger for styrking av urbane og peri-urbane matsystemer

ForUM foreslår at Norge løfter følgende konkrete punkter i forbindelse med utkastet til vedtak (fra 2d til 2i, i CFS 2025/53/6) om politiske anbefalinger for styrking av urbane og peri-urbane matsystemer (CFS 2025/53/5). Vi anbefaler at Norge:

- Støtter at alle land utarbeider nasjonale handlingsplaner for urbane og peri-urbane matsystemer med retten til mat som rammeverk. Planene må være kjønns- og aldersresponsive, bygge på lokalt ledede initiativer og støtte agroøkologiske løsninger som andelslandbruk, markedshager og kooperativer. Planene må i tillegg eksplisitt respektere urfolks rettigheter i tråd med UNDRIP og sikre prinsippet om Free, Prior and Informed Consent (FPIC).
- Foreslår at medlemslandene tester handlingsplanene gjennom 3–5 pilotkommuner nasjonalt eller i partnerland i sitt utviklingssamarbeid, for å prøve ut helhetlig matpolitikk med arealplanlegging, markedsutvikling, kaldkjede og rettighetsbaserte ordninger som skolemat og offentlige innkjøp.
- Arbeider for at CFS-rapportering baseres på felles indikatorer for sunne dietter, uformelle markeder, matsvinn, byer med integrert matplanlegging og inkluderende deltakelse. Rapporteringen må suppleres med et equity scorecard eller rettferdighetsindeks/inkluderingsindeks som synliggjør effekter for marginaliserte grupper, og sikre at urfolk og ungdom kan bidra med egne data. Dette bør knyttes til CFS etablerte monitoreringspraksis basert på prinsippene om deltakelse, transparens og ansvarlighet (ref. pkt. 2e i utkast vedtak).

- Foreslår at FAO/IFAD/WFP utvikler et praktisk “Urban/pre-urban Implementation Toolkit” med planmal, indikatorpakke og finansieringsløsninger, inkludert støtte til kommunale obligasjoner og produsent offentlig partnerskap. Verktøyet må også sikre deltakende planlegging med særlig fokus på urfolk, ungdom, migranter og andre grupper som ofte ekskluderes. Toolkit bør kobles til eksisterende bynettverk for å styrke læring og erfaringsutveksling mellom kommuner.
- Støtter at policyanbefalingene også deles med bynettverk og regionale allianser, inkludert urfolks- og ungdomsnettverk, for å styrke medvirkning og legitimitet.
- Støtter at kommuner inkluderes i nasjonale prosesser for handel, investering og gjeld, med transparente beslutninger og reell deltakelse fra fattige husholdninger, kvinner, urfolk og ungdom. Dette er i tråd med policy anbefalingen (CFS 2025/53/5, pkt. 20) om å inkludere lokale myndigheter i handelspolitiske prosesser.
- Foreslår at FNs generalforsamling/FNs økonomiske og sosiale råd oppfordrer medlemsland til å integrere urbane og peri-urbane matsystemer i globale investerings- og handelsdialoger, og vurdere gjeldslette eller gjeldsbytte som frigjør midler til slike investeringer.
- Støtter at [Global Strategic Framework](#) får et tydelig resultat rammeverk med indikatorer for urbane matsystemer, basert på disaggregerte data, og som kobler retten til mat med retten til bolig, arbeid, sosial beskyttelse og et sunt miljø. Norge bør foreslå at indikatorene også måler utviklingen i uformelle markeder og territorielle matsystemer, i tråd med policy anbefalingene (CFS 2025/53/5, pkt. 11–13)..

4. Sak V: Motstandsdyktige matsystemer for matsikkerhet og ernæring

ForUM foreslår at den norske delegasjonen under CFS53, med utgangspunkt i utkast til konklusjoner (CFS 2025/53/7) og HLPE-FSN-rapporten om motstandsdyktighet (CFS 2025/53/Inf.21), løfter frem følgende fem prioriterte anbefalinger i sine intervensjoner.

- Løft retten til mat som det overordnede rammeverket for motstandsdyktighet, og støtt HLPes ramme for *equitable transformative resilience* (ETR). Denne tilnærmingen krever maktfordeling, reell deltakelse og tiltak som adresserer strukturelle ulikheter og maktasymmetrier i matsystemene. Vis tydelig til PANTHER¹-prinsippene samt rettighetsrammene [UNDRIP](#) og [UNDROP](#), som understreker at motstandsdyktighet må være både rettighetsbasert og transformativ.
- Fremhev behovet for helhetlig politikk på tvers av handel, finans, klima, helse, jordbruk og sosialpolitikk frem mot CFS54. Koble kortsiktige tiltak til langsiktig beredskap, styrk prisstabiliserende verktøy og reduser spekulasjon, og arbeid for reform av finans- og gjeldsstrukturer som frigjør handlingsrom for matsikkerhet. Sikre felleseie gjennom bønders rett til frø og åpne plattformer for kunnskapsdeling.
- Støtt at sosial beskyttelse gjøres til en bærebjelke for motstandsdyktighet – ikke bare i kriser, men også i forebygging, tidlig innsats, klimatilpasning og langsiktig transformasjon. Fremhev at ordningene må utvides, være forutsigbare og tilstrekkelige for å sikre retten til arbeid og anstendige vilkår, og redusere behovet for kostbare nødløsninger.
- Støtt mangfold og agroøkologi som strategi mot sjokk og kriser, gjennom diversifisering av produksjon, markeder og kosthold, vern av urfolks matkultur, territorielle og uformelle markeder, regenerative modeller, lokale frøbanker og økosystemrestaurering. Kombiner

¹ PANTHER principles refer to principles of participation, accountability, non-discrimination, transparency, human dignity, empowerment, and rule of law

dette med investeringer i infrastruktur og beredskap for å redusere sårbarhet for klima- og prissjokk og styrke [sosio-økologisk resiliens](#).

- Sikre felles indikatorer og disaggregerte data (kjønn, alder, urbane fattige, urfolk) med et ETR-basert rammeverk (CFS 2025/53/Inf.21) som også inkluderer lokal og tradisjonell kunnskap. Forplikte til deltakende oppfølging med aktiv rolle for sivilsamfunn og urfolk fram mot CFS54, og koble datainnsats til tidlig varslings, beredskapsplaner og åpen rapportering for ansvarlighet og læring.

5. Sak VI og VIII: Styrke effekten av CFS' policydokumenter

Norge bør bruke sesjonen om *Strengthening the Impact of CFS Policy Products* til å synliggjøre hvordan CFS-anbefalinger kan omsettes i praksis, både nasjonalt og internasjonalt. Med utgangspunkt i utkast til konklusjoner (CFS 2025/53/8) og bakgrunnsdokumentene – handlingsplan for styrket bruk av CFS-policyprodukter (CFS 2025/53/Inf.23) og konseptnotatet (CFS 2025/53/Inf.22), samt sekretariatets analyse av FFA-opptak (CFS 2025/53/Inf.27–28), kan Norge bidra til å øke effekten og rekkevidden av CFS-policyproduktene. Vi anbefaler at Norge:

- Legge retten til mat til grunn som overordnet ramme for bruken av alle CFS-policyprodukter, og sikre at småskalamatprodusenter, kvinner, ungdom og urfolk står i sentrum for implementeringen. Norge bør støtte CSIPM i å utvikle uavhengige monitorerings- og læringsverktøy som kan supplere statlig rapportering og bidra til større ansvarlighet.
- Støtte aktiv integrering av CFS-policyprodukter i nasjonale strategier, lover og programmer, og dele norske erfaringer fra utviklingspolitikken, særlig innen rettighetsbaserte og agroøkologiske tilnærminger. Fremheve særlig [CFS' Framework for Action \(FFA\) for Food and Nutrition Security in Protracted Crises](#) som et kjerneverktøy i møte med langvarige kriser, og arbeide for sterkere finansiering, landnivå-eierskap og oppfølging av FFA i lys av økende konflikt og sårbarhet.
- Bidra til oppfølgingen av *Uptake Action Plan* gjennom å støtte utvikling og bruk av et uptake-toolkit, sikre oversettelser til lokale og minoritetsspråk, samt fremme etableringen av nasjonale og regionale CFS-fokuspunkter. Dette bør kobles til opplæring og kapasitetsbygging av myndigheter og sivilsamfunn, for å gjøre policyproduktene praktisk anvendbare på landnivå.
- Fremheve behovet for tettere samarbeid mellom CFS, FN-landteam, [UNFSS National Convenors](#) og [Global Alliance against Hunger and Poverty](#), samt utforske partnerskap med regionale organisasjoner og bynettverk for å styrke bruken av CFS-policyprodukter på landnivå. Norge bør samtidig understreke at CFS er den mest legitime globale plattformen for matsikkerhet, og motarbeide parallelle initiativer som kan fragmentere eller kommersialisere styringen.
- Arbeide for et styrket monitoreringssystem basert på felles indikatorer, åpen digital rapportering og kunnskapsdeling. Norge bør foreslå at rapporteringen kobles til FNs *High-Level Political Forum (HLPF)* for å sikre tverrsektoriell synlighet, læring på tvers og politisk oppfølging av 2030-agendaen. Monitoring bør inkludere kjønnsespesifikke og kontekstsensitive data, særlig fra krise- og konfliktområder.

6. Sak IX: Styrke fremdrift og forpliktelse til ernæring – akselerere handling mot 2030

ForUM foreslår at Norge under CFS53, med utgangspunkt i utkast til konklusjoner (CFS 2025/53/11), konseptnotatet (CFS 2025/53/Inf.29) og de frivillige retningslinjene for

matsystemer og ernæring (CFS 2025/53/Inf.30), understreker behovet for å styrke politisk forpliktelse og handling for ernæring frem mot 2030. I tillegg anbefaler vi at Norge:

- Arbeider for større åpenhet og ansvarlighet rundt bruken av de [nær 28 mrd. USD](#) mobilisert gjennom Nutrition for Growth, og at disse midlene kobles eksplisitt til retten til mat, CFS-policyprodukter og [Voluntary Guidelines on Food Systems and Nutrition](#). Rapporteringen gjennom [Nutrition Accountability Framework](#) bør styrkes med uavhengig verifisering, rettighetsbaserte indikatorer og kobling til SDG-rapporteringen.
- Foreslår at ernæring settes i sammenheng med sosialpolitikk og offentlig innkjøp (skolemat, universelle støtteordninger), som både sikrer retten til mat og gjør for å sikre retten til mat og gjøre sunne dietter mer tilgjengelige for utsatte grupper.
- Løfte småskalaprodusenter, kvinner, ungdom og urfolk som nøkkelaktører for ernæringsikkerhet. Det innebærer å sikre tilgang til ressurser, finans og markeder – og å forankre arbeidet i UNDRIP, UNDROP og prinsippet om FPIC.
- Anbefaler at Norge støtter at medlemsland oppdaterer og implementerer nasjonale ernæringsstrategier i tråd med de frivillige retningslinjene og [Decade of Action on Nutrition](#), med vekt på integrering i helse, klima og utdanningspolitikk.
- Fremhever betydningen av å styrke koblingen mellom ernæring, klima og miljø (f.eks. bærekraftige dietter, naturmangfold, agroøkologi) for å møte både helse- og bærekraftsmålene.

Med vennlig hilsen

Gina Ekholt



Generalsekretær i Forum for utvikling og miljø

E-post: gina@forumfor.no

Teshome Hunduma Mulesa



Seniorrådgiver, naturmangfold og bærekraftige matsystemer

Forum for utvikling og miljø

E-post: teshome@forumfor.no